

CONSULTAȚII ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

REDUCEREA SUPLIMENTARĂ A CONSUMULUI DE MATERII PRIME, MATERIALE ȘI ENERGIE ÎN ANUL 1983 ȘI PÎNĂ
LA SFÎRȘITUL CINCINALULUI, INTENSIFICAREA ÎN CONTINUARE A ACȚIUNILOR DE REFOLOSIRE ȘI REUTILIZARE
A MATERIALELOR, ENERGIEI, PIESELOR ȘI SUBANSAMBLELOR. SARCINILE ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID,
CONDUCERILOR CENTRALELOR ȘI MINISTERELOR, ÎN VEDEREA ÎNFĂPTUIRII ACESTOR OBIECTIVE

Apreciată cu 30—40 de ani în urmă ca bogată în resurse naturale — aflată însă la un nivel de producție de câteva zeci de ori mai mic comparativ cu cel de astăzi — țara noastră, înscrisă ferm pe traiectoria progresului economico-social, în condițiile restricțiilor implicabile ale crizei mondiale de materii prime și energie, trebuie să concentreze preocupări și eforturi dintre cele mai de seamă, esențiale, în direcția valorificării superioare a resurselor de care dispune. Ce aspecte semnificative se vădese în acest cadru, ce exigențe pentru activitatea fiecărui om al muncii relevă analiza orientărilor și situațiilor concrete din economie?

Cerințe și exigențe ale reducerii consumurilor

În lumina strategiei dezvoltării economico-sociale a țării, elaborată cu contribuția hotărîtoare, inestimabilă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, utilizarea judicioasă a resurselor, analiza atentă a priorităților în ce privește consumul de materiale și energie, reconsiderarea tehnologiilor și structurilor producției, din punctul de vedere al economisirii acestor resurse, constituie cerințe fundamentale ale dezvoltării actuale, urmărindu-se obținerea unei producții maxime, a unui efect

maxim cu un consum material și energetic cât mai scăzut. Aceste restructurări — în fapt este vorba de veritabile restructurări — pe plan economic și tehnic sînt sintetic evidențiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Un obiectiv de cea mai mare importanță al activității noastre — arăta secretarul general al partidului, trebuie să-l constituie, de asemenea, gospodărirea judicioasă a materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor și respectarea normelor de consum stabilite, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al tuturor produselor, sporirea eficienței întregii activități economice, soluționarea la un nivel tot mai înalt a problemelor comerțului exterior și în special a problemelor exportului“. Să ne referim, deci, la câteva din aspectele esențiale ale acestor probleme.

Așadar, economisirea materiilor prime, materialelor și energiei — obiectiv fundamental al activității economice a țării, în prezent și în perspectivă — a impus o reconsiderare a priorităților în dezvoltarea ramurilor economiei naționale. Documentele Congresului al XII-lea al partidului prevăd astfel asigurarea dezvoltării în ritm înalt a sectoarelor purtătoare ale progresului tehnic, ridicarea gradului de tehnicitate al tuturor ramurilor industriale, intensificarea procesului de restructurare a industriei, punindu-se accentul pe sectoarele mici consumatoare de e-

Supliment, la

nr. 17 1983

Revista
ECONOMICA

nergie și materii prime, pe valorificarea superioară a resurselor materiale și de forță de muncă. Paralel cu intensificarea dezvoltării sectoarelor de înaltă tehnicitate (mecanică fină, electrotehnică, electronică, aeronautică) este necesar să se reducă chiar mai accentuat decât s-a prevăzut inițial — avându-se în vedere înseși rezervele și posibilitățile economiei — consumurile materiale în ramurile industriale mari consumatoare, în activitățile care dau produse cu un grad mic sau mediu de tehnicitate.

În scopul realizării acestor linii strategice fundamentale ale dezvoltării economiei românești în actuala perioadă, potrivit programelor și măsurilor special adoptate de conducerea partidului și statului nostru, este necesar să se acționeze, în mod hotărât, în fiecare unitate industrială de specific, pentru îmbunătățirea în continuare a coeficientului de scoatere a metalului în producția de laminate, care în anul 1985 se prevede să ajungă la 86%. Să adăugăm că în industria construcțiilor de mașini, prin introducerea de tehnologii de prelucrare avansată și modernizarea structurilor de producție, consumurile normate de metal se vor reduce cu cel puțin 20—30%.

Sînt inițiate ample programe și acțiuni pentru economisirea metalelor neferoase, materialelor lemnoase, hîrtiei, produselor chimice, materiilor prime din industria ușoară, în general a tuturor resurselor materiale. Prin ridicarea gradului de prelucrare a materiilor prime și obținerea unor produse care încorporează, în principal, concepția tehnologică modernă și manoperă de calificare înaltă, se va asigura majorarea indicelui de valorificare a materiilor prime de bază și a energiei cu circa 32—34%. Realizarea acestui nivel, depășirea lui chiar, avînd în vedere efectele de amploare care s-ar putea obține prin generalizarea largă a experienței pozitive acumulate deja în numeroase unități ale industriei românești, impune înfăptuirea exemplară a măsurilor adoptate pentru perioada 1983—1985 de Conferința Națională, de Conducerea partidului, privind reducerea suplimentară a consumurilor specifice în industria construcțiilor de mașini, metalurgică, industria ușoară, practic în toate ramurile industriei. Premisele pe care se sprijină aceste măsuri, constituite cu trudă, cu mari eforturi desfășurate de-a lungul anilor, se regăsesc în fiecare unitate industrială, în fiecare unitate economică: un nivel înalt, superior de dotare tehnică, o calificare în continuă amplificare a forței de muncă, un puternic detașament de ingineri, tehnicieni, economiști, muncitori specialiști cu o mare experiență, cu o activitate care trebuie mai bine valorificată, o integrare largă cu prestigioasa activitate de cercetare științifică națională ca expresie esențială a scientizării accentuate a producției românești. Tocmai asemenea elemente, factori, premise, disponibilitățile industriei noastre ținînd seama de decalajul la indicatorii de eficiență pe care-l avem încă față de statele cu economie dezvoltată în condiții apropiate de dotare tehnică și calificare a forței de muncă, fac posibile, impun chiar realizarea producției din 1985 cu consumurile materiale de la nivelul anului 1982.

Să ne referim acum la un alt aspect strîns legat de cele de mai sus. Îmbunătățirea structurii economiei naționale și accentuarea măsurilor de economisire a energiei în toate sferele activității economico-sociale trebuie să conducă la un consum de energie pe unitatea de venit național comparabil cu cel realizat în țările avansate economic. S-a impus a fi stăvilită creșterea consumului energetic care a

sporit în țara noastră într-un ritm mai înalt decît venitul național. Dacă s-ar accepta în continuare creșterea consumurilor în același ritm, am risca să ajungem în imposibilitatea de a asigura combustibilul și energia necesară realizării obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării. Tocmai în acest sens, relevînd caracterul cu totul hotărîtor al imperativului de reducere a consumurilor de energie, de materii prime și materiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Criteriul economiei de combustibil va trebui să guverneze însăși concepția generală a dezvoltării în perspectivă a economiei noastre naționale, principiile pe baza cărora vom acționa pentru profilarea producției de bunuri materiale în concordanță cu realitățile și cerințele epocii noastre“.

În acest cadru, se poate menționa că în perioada anilor 1981—1985 se va realiza o reducere substanțială a indicelui de consum de energie primară în industrie. Pe termen lung, acțiunile vizează redimensionarea consumului energetic, astfel ca în perioada anilor 1981—1990 indicele mediu de consum energetic la 1000 lei producție industrială să scadă cu minimum 40%. Principalele direcții în care este prevăzut să se acționeze — în care trebuie să se acționeze mai hotărît în fiecare unitate economică — sînt următoarele: micșorarea consumurilor de energie utilă la consumatori, prin realizarea riguroasă a normelor de consum și alocarea de energie în cantitățile, forma și calitatea strict necesară; modernizarea tehnologiilor și raționalizarea fluxurilor de producție; restrîngerea utilizării de materii prime și materiale energointensive; creșterea continuă a randamentelor de transformare a energiei de la forma primară la cea de utilizare, pentru obținerea unui efect economic sporit, cu un consum de energie primară cît mai redus; recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și combustibile reutilizabile rezultate din procesele tehnologice; substituirea unor resurse de calitate superioară, epuizabile, în principal hidrocarburi, cu alte resurse de calitate inferioară. Alte măsuri vizează: întocmirea de bilanțuri energetice pe utilaje, instalații și întreprinderi; realizarea de tehnologii integrate care valorifică în mod complex și în trepte succesive toate resursele energetice disponibile, rezultate din diferite faze ale proceselor de producție, în scopul obținerii unui randament net cît mai ridicat, care să asigure indici optimi de consum de energie; evitarea funcționării în gol sau cu sarcină redusă și eliminarea opririlor accidentale printr-o bună întreținere și exploatare a fondurilor fixe ș.a. Măsuri similare, specifice, se vor aplica și în alte activități, cum sînt transporturile, agricultura, construcțiile, utilizările casnice și edilitare etc.

Îată dar orientări și măsuri concrete de cea mai mare importanță care trebuie operativ materializate în practică, aceasta condiționînd hotărîtor dezvoltarea, progresul economiei noastre, și astfel sporirea neîntreruptă a bunăstării oamenilor muncii, practic a fiecăruia dintre noi.

Marile disponibilități ale recuperării și reciclării resurselor folosite

Una din căile principale ale lărgirii bazei proprii de materii prime este recuperarea și reciclarea resurselor utilizate în procesele de producție. Pe baza analizei profund științifice și interpretării juste a tendințelor care se manifestă în economia țării noastre și pe plan mondial s-a

formulat cu claritate orientarea potrivit căreia recuperarea și valorificarea superioară a resurselor refolosibile precum și recondiționarea pieselor este considerată un mijloc fundamental de economisire a muncii sociale, o sursă sigură de energie și substanță utilă.

În baza orientării amintite, organele de resort — respectiv Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, toate ministerele, centralele, întreprinderile trebuie să asigure colectarea la timp a acestor materiale, elaborându-se totodată tehnologiile de redare a lor în folosință. Mai trebuie ținut seama că, consecința firească a efortului investițional de pus și a politicii de creștere continuă a nivelului de trai, în întreaga economie românească s-a acumulat un volum însemnat de mijloace de producție și de bunuri de consum care și-au pierdut sau își pierd treptat valoarea de întrebuințare inițială, putând fi însă recuperate ca resurse reutilizabile și care să contribuie la dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, dat fiind conținutul energetic, de muncă și de substanță utilă ce îl au incorporat.

Tehnologiile actuale de realizare a bunurilor și produselor, oricât ar fi ele de perfecționate, permit totuși unele pierderi tehnologice de resurse, unele din acestea fiind deversate în mediu ambiant, alături de reziduurile menajere; ori aceste pierderi, prin mijloace tehnice și tehnologice adecvate ar putea fi reintegrate producției, eliminându-se și numeroase situații poluante. Subliniind importanța tuturor acestor resurse pentru asigurarea bazei de aprovizionare a economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta: „În cadrul asigurării bazei materiale pentru activitatea de producție un loc important îl ocupă recuperarea și refolosirea materialelor. Se are în vedere ca, pe această cale, să se acopere circa 40—50% — în unele sectoare chiar peste 50% — din necesarul de materiale și materii prime pentru consumul intern... aceasta va reprezenta, de fapt, mai mult decât va da întreaga industrie minieră și va depăși importul de materii prime și materiale”.

În mod concret se poate arăta că documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului prevăd ca, în anul 1985, să se asigure, pe această cale, acoperirea necesarului pentru nevoile interne ale economiei la produse și resurse în proporție de circa 40% la fier, 41% la cupru, 40% la plumb, 44% la fibre și fire textile, 50% la produse prelucrate din polietilenă, 44% la anvelope, 41% la uleiuri minerale uzate, 50% la materiale fibrocelulare și maculatură, 60% pentru plăci aglomerate și fibrolemnoase, 90% din necesarul de ambalaje din sticlă și circa 95% la cele din lemn. Principalele căi prin care se poate asigura realizarea acestor prevederi sînt: 1) recuperarea și refolosirea ca atare a unor bunuri și a unor componente din bunurile uzate, în vederea prelungirii duratei de viață, prin utilizarea lor ca piese de schimb sau la realizarea de alte bunuri decât cele din care au provenit; 2) recuperarea și recondiționarea pieselor, subansamblelor încorporate în bunuri scoase din uz din sfera producției cit și din cea a consumului, asigurînd participarea acestora la două și chiar mai multe cicluri de producție. În acest sens, trebuie să se acorde o atenție mai mare recondiționării subansamblelor, mașinilor și utilajelor. Este necesar să se stabilească și în această privință norme — așa cum s-a făcut și în alte țări — asigurînd recondiționarea pieselor de mai multe ori și refolosirea lor. Practic, nu există subansamblu care să nu fie recondiționabil și

refolosibil, cel puțin o dată sau de două ori. Aceasta duce, de asemenea, la o mare economie de materiale, oțeluri speciale, energie, de muncă, și ușurează soluționarea problemelor de aprovizionare; 3) recuperarea și reutilizarea ca atare a unor materiale (tablă, profile, material lemnos, unele căderi tehnologice din industria textilă, a pielăriei), în vederea producerii altor bunuri necesare economiei naționale, evitîndu-se trecerea lor prin procesele de prelucrare primară, ceea ce permite economisirea de resurse originare de materii prime, de combustibil și de energie, de muncă socială; 4) recuperarea substanței utile încorporată în mijloacele de muncă și bunurile de consum scoase din uz, în căderile tehnologice și în reziduurile menajere. Trebuie să se asigure folosirea mai largă a fierului vechi, care va duce la o reducere a consumului de coals și energie de circa 30% pe tona de oțel. Acest lucru este valabil și pentru celelalte materiale. „Trebuie să fim conștienți că stringerea și refolosirea oricărui material înseamnă economie de energie și de substanțe utile” — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Asemenea modalități practice de desfășurare a activității de reciclare a resurselor vor avea ca efect, pentru întreaga perioadă a anilor 1981—1985, reintroducerea în circuitul economic a unei cantități de materiale refolosibile estimată la circa 126 miliarde lei. Se estimează că în perioada anilor 1981—1985, din anumite bunuri de folosință îndelungată ce au fost sau vor fi scoase din uz (televizoare, aparate radio, frigider și acumulatori auto) pot fi redade economiei prin intermediul reciclării materialelor 866 tone de cupru, 525 tone de laminate de alamă, 1193 tone de aluminiu, 3465 tone de coșitor, 132 tone de staniu, 3,1 tone de argint, 92,0 tone de bronz, 5575 tone de materiale plastice, 12588 tone plumb, 12725 tone de fier și altele.

Din inițiativa și sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au elaborat și aplicat în practică măsuri pentru crearea cadrului organizatoric unitar de desfășurare a recuperării și valorificării tuturor materialelor refolosibile, precum și pentru perfectarea tehnologiilor adecvate. Tocmai în acest sens dezvoltarea capacităților de prelucrare a materialelor recuperate constituie o prioritate a programului investițional actual.

Să menționăm că rezultatele obținute deja în reciclarea resurselor permit formularea unor cuantificări ale efectelor economice generate de această activitate. Astfel, prin folosirea metalelor rezultate din procesele de elaborare care utilizează minereuri cu materiale reciclate se pot face însemnate economii de energie electrică. Bunăoară, energia electrică consumată pentru obținerea unei tone de aluminiu folosindu-se materiale reciclate reprezintă numai 3,85% din cea consumată la producerea aluminiului din minereu; în cazul fierului 37,83%, în cel al magneziului 2,05%, în cel al titanului 87%. Utilizarea în producerea oțelului a unei tone de fier vechi echivalează cu o tonă de fontă fluidă — care se obține din cca. 1,5 tone minereu de fier — precum și alte materii prime (coals, calcar); o tonă de hîrtie sau carton înlocuiește o tonă de celuloză care se obține din cca. 3—4 mc de lemn și necesită un consum de 800 kWh energie electrică; o tonă de sticlă recuperată și reciclată înseamnă o economie de 837 kg. de nisip cuarțos, 230 kg de sodă, 140 kg de calcar, 70 kg de feldspat (materiale pentru procurarea cărora se consumă diferite forme de energie, materie primă, energie

umană etc.). În fapt, cu cât ponderea materialelor reciclate este mai mare în consumul național de resurse, cu atât materiile prime originare vor fi mai protejate, iar în cazul celor asigurate din import, efortul valutar pentru procurarea lor va fi mai mic. În fapt, ca urmare a extinderii și perfecționării activității de reciclare, gradul de autonomie economică în asigurarea bazei de materii prime și energetice va crește în perioada anilor 1981—1985, față de cel din anul 1980.

Concluzii și semnificații

Trebuie, desigur, evidențiate câteva concluzii. Eliminarea risipei și gospodărirea judicioasă a resurselor, judecarea atentă a priorităților — în alocarea de resurse — și a consumului de materiale și de energie, reconsiderarea tehnologiilor și a structurii producției sub raportul economisirii acestor resurse constituie cerințe esențiale ale dezvoltării societății noastre socialiste. Aceste acțiuni au menirea, pe de o parte, de a determina un efect maxim cu un consum material și energetic dat, iar pe de altă parte, de a reduce cât mai mult presiunea asupra importului de resurse și asupra patrimoniului național de substanțe minerale. Este știut că la noi, în procesele de prelucrări industriale, se obțin încă consumuri mari de substanțe utile și de energie în raport cu valoarea produsă și cu nivelurile respective din alte țări. Acest fapt are mai multe cauze, între care existența unor tehnologii vechi, concepute și adoptate încă din anii când problema economisirii resurselor se punea cu o acuitate incomparabil mai redusă ca astăzi.

Tocmai de aceea, reducerea consumurilor specifice și valorificarea superioară a materiilor prime și a energiei, menite să ducă la o relaxare a balanțelor de energie primară și de materii prime de bază, au impus o reconsiderare a priorităților în domeniul promovării tehnologiilor și în dezvoltarea ramurilor economiei naționale. De exemplu, potrivit unor calcule, gradul de utilizare a energiei primare, exprimat prin randamentul global pe economia națională, se ridică la numai 38—40%. Prin urmare, din cantitatea totală de energie primară introdusă în sistemul energetic, peste 60% se pierde, în primul rând, în cursul transformării diferitelor forme de energie primară sau intermediară în energie mecanică, termică, chimică și altele, din cauza folosirii unor agregate și instalații cu randamente scăzute, iar în al doilea rând sub formă de căldură în procesele economice și în cele de consum. Astăzi, când prețurile combustibililor au sporit atât de mult comparativ cu ale altor bunuri materiale și servicii a devenit mai evidentă ca oricând necesitatea de a se găsi soluții corespunzătoare pentru a spori substanțial acea parte din cantitatea totală de energie, de resurse, care să fie folosită în mod util la efectuarea unor lucrări. Este ceea ce cere cu insistență partidul din partea specialiștilor, a institutelor de cercetare și proiectare, și anume: necesitatea de a se acționa cu toată hotărîrea pentru reducerea consumurilor de energie și materiale, pentru îmbunătățirea tehnologiilor în toate sectoarele activității industriale, unde, după cum practica o demonstrează, dispunem încă de mari rezerve în vederea reducerii consumurilor energetice actuale.

Desigur, o analiză cuprinzătoare privind substituția produselor în scopul economisirii energiei implică luarea în considerare a consumului energetic nu numai în stadiile de producere a materiilor prime și de prelucrare a acestora, ci și în faza folosirii produselor de beneficiar, precum și în stadiul reciclării materialelor din bunurile uzate. O importanță deosebită trebuie acordată și acțiunilor de miniaturizare a produselor, în paralel cu asigurarea și chiar lărgirea funcțiilor și performanțelor în utilizare, urmărindu-se în mod consecvent îmbunătățirea randamentelor nete totale, ale ciclului de producere, de utilizare și de recirculare. Să arătăm, de asemenea, că în cadrul acțiunilor de economisire și valorificare superioară a materiilor prime și a resurselor energetice un rol deosebit revine dimensionării corecte a normelor de consum, precum și a efortului de reducere a acestora. Până la limita de la care orice reducere ar influența performanțele produsului, rămân deschise încă multiple posibilitățile de valorificare superioară a materiilor prime și a energiei prin reproiectarea produselor, substituția resurselor cu altele mai abundente, mai ieftine, neconvenționale, la îndemână, mărirea gradului de fiabilitate sau a funcțiilor produsului. În prezent, sînt numeroase cazurile în care actualele evaluări de consumuri materiale și energetice pe produs sînt susceptibile de reduceri apreciabile, în care sens trebuie desfășurată o largă acțiune care să permită menținerea în continuare numai a normelor de consum stabilite științific și verificate în practică.

Obiective și sarcini

Principala sarcină a organizațiilor de partid este aceea de a explica necesitatea participării active, cu cele mai bune rezultate, a oamenilor muncii la îndeplinirea ampleror programe de măsuri stabilite de conducerea partidului privind valorificarea integrală a resurselor de energie și de materii prime. Trebuie desfășurată o largă muncă de propagandă pentru atragerea colectivelor de muncă în acțiunile urmărind dezvoltarea echilibrată și eficientă a întregii economii naționale pe baza unei dezvoltări accelerate a bazei energetice și de materii prime. A apărut totodată necesitatea reconsiderării unor concepte și metodologii folosite anterior și trecerea la o abordare sistematică a activității. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Conferința Națională din decembrie 1982: „Pe ansamblu putem spune că, în condițiile grele ale crizei economice internaționale, care s-a reflectat și se reflectă și asupra României, ca și asupra tuturor statelor lumii, acționînd cu fermitate în vederea dezvoltării cu precădere a bazei energetice și de materii prime, a agriculturii, am obținut o creștere importantă a economiei naționale“. Aceste rezultate trebuie subliniate, iar condițiile în care ele au fost realizate analizate critic pentru înlăturarea unor imperfecțiuni care mai persistă încă. Astăzi nu se mai poate vorbi de dezvoltarea și perfecționarea bazei de materii prime și energetice fără a include în această amplă activitate deopotrivă cercetare geologică, extracția și prepararea, procesul de consum productiv și neproductiv, precum și procesele de valorificare și de reciclare a resurselor rezultate din obiectivele scoase

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

(Continuare în pag. 16)

MUTAȚII STRUCTURALE ÎN PRODUCȚIA DE ENERGIE ȘI DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE A ȚĂRII PÎNĂ ÎN ANUL 1990. SARCINILE CE REVIN ÎN ACEST SCOP, CONDUCERILOR UNITĂȚILOR SOCIALISTE, CENTRALELOR ȘI MINISTERELOR

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, evoluția nivelului și structurii producției de energie a țării are loc într-o strinsă interdependență cu disponibilul de resurse energetice, cu dinamica necesarului global de energie al țării — determinat de dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale, de evoluția diferențiată a consumului de energie necesară sub diverse forme diferitelor categorii de consumatori, de îmbunătățirea randamentelor energetice atât în procesele de producție cât și în cele de consum, de progresele realizate în domeniul promovării unor noi surse de energie etc. Totodată, un rol deosebit de important în realizarea unor modificări structurale în producția de energie îl are luarea în considerare a situației specifice a diferențelor purtători de energie, în ceea ce privește efortul economic necesar obținerii acestora.

Aprecierea din punct de vedere economic a diferențelor purtători de energie este o problemă de mare complexitate, întrucât aceasta poate fi făcută numai prin luarea în considerare și a altor produse, implicate direct sau indirect în obținerea resurselor energetice care se asigură atât din producția internă cât și din import; se are în vedere evoluția prețurilor externe nu numai la resursele respective, dar și la produsele care trebuie exportate în schimbul acestora, în raport cu exigențele realizării unor schimburi economice externe echilibrate. Complexitatea evoluției acestui ansamblu de condiții face ca modificările structurale în baza energetică și în producția de energie să aibă, de asemenea, un caracter complex și dinamic.

În țara noastră, dezvoltarea bazei energetice și a producției de energie — factor hotărâtor al asigurării dezvoltării întregii economii naționale — s-a aflat în permanență în centrul acțiunilor întreprinse de partid și de stat. În ultimii ani, liniile directoare ale politicii noastre energetice — elaborate sub conducerea nemijlocită și cu aportul determinant al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — au fost concretizate într-o serie de documente* de maximă importanță pentru orientarea dezvoltării energeticii românești, având ca obiectiv strategic asigurarea condițiilor ca, în actualul deceniu, România să devină independentă din punctul de vedere al satisfacerii necesarului său de combustibil și energie.

Subliniind importanța deosebită a acțiunilor care trebuie întreprinse în vederea îndeplinirii hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, cu privire la dezvoltarea energeticii românești, la Plenara C.C. al P.C.R. din 7—8 octombrie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăba că, în anul 1983, se va asigura acoperirea din resurse interne a peste 90% din necesarul de combustibil și energie, creîndu-se astfel posibilitatea ca încă din anul 1985 să se acopere practic în întregime, din resurse interne, întregul consum de

energie primară și astfel să se asigure independența energetică a țării.

Direcții de modificare a structurii producției de energie

Caracteristica principală a modificărilor preconizate a se realiza în structura producției de energie o constituie restringerea la minimum a consumului de produse petroliere în scopuri energetice. Dat fiind faptul că necesarul de energie al economiei naționale va continua să crească, chiar dacă prin dezvoltarea preponderent intensivă a acesteia consumul de energie pe unitatea de venit național se va reduce, se impune utilizarea într-o măsură sporită a celorlalte categorii de resurse energetice ale țării, accentul punîndu-se pe :

- intensificarea utilizării combustibililor solizi ;
- extinderea construcției de hidrocentrale pentru valorificarea într-o măsură cât mai mare a potențialului hidroenergetic al țării ;
- dezvoltarea energeticii nucleare ;
- reintroducerea, într-o măsură sporită, în circuitul economic a resurselor energetice refolosibile ;
- sporirea aportului surselor noi de energie.

În acest fel, în actualul deceniu, vor avea loc importante modificări în structura producției de energie electrică (Tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1.

Evoluția structurii producției de energie electrică realizate în centralele Ministerului Energiei Electrice**

— în % —

	1981	1985	1990
Producția de energie electrică în centralele M.E.E. din care :	100,0	100,0	100,0
— pe bază de cărbune	26,4	46,3	42,9
— în hidrocentrale	19,0	21,6	24,7
— în centrale nucleare-electrice	—	—	22,5
— pe bază de hidrocarburi	52,7	29,7	5,4
— pe bază de resurse energetice refolosibile și surse noi	1,9	2,4	4,5

Reducerea contribuției hidrocarburilor la producerea energiei electrice este impusă atât de necesitatea valorificării superioare, prin chimizare, a acestor prețioase resurse neregenerabile, cât și de efortul economic deosebit

de mare cerut de extracția sau importul acestora***).

În vederea realizării condițiilor tehnico-productive necesare schimbării radicale a structurii producției de energie, sînt prevăzute creșteri mari de capacități nou instalate în special în hidrocentrale, în centrale pe cărbuni și șisturi bituminoase și în centrale nucleare-electrice (Tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția structurii puterii nou instalate

— în % —

	1981—1985	1986—1990
Puterea nou instalată — total din care :	100,0	100,0
— în hidrocentrale	31,0	33,4
— în centrale pe cărbuni și șisturi bituminoase	63,0	23,6
— în centrale nucleare-electrice	—	43,0
— în centrale pe resurse energetice recuperabile	6,0	—

* Programul-Direcția de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000, adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R.

— Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982, cu privire la realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990.

— Programul privind producerea energiei și dezvoltarea bazei energetice a țării în actualul deceniu, dezbătut și aprobat de Conferința Națională a partidului din 16—18 decembrie 1982.

** Ponderea acestor centrale în totalul producției de energie electrică realizată în țara noastră a fost de 94,9% în anul 1981 și urmează să ajungă la 95,3% în anul 1985 și la 96,0% în anul 1990.

*** În legătură cu efortul economic determinat de importul de hidrocarburi, este cunoscută creșterea considerabilă a prețului petrolului care a avut loc pe piața mondială în ultimul deceniu. Se estimează că, și în perspectivă, obținerea hidrocarburilor, fie din producție proprie, fie din import, va presupune eforturi economice ridicate. În ceea ce privește reducerea, în acest an, de către țările membre ale O.P.E.C., a prețului de export al petrolului, de la 34 dolari la 29 dolari pe baril, se poate aprecia că aceasta este insuficientă pentru a facilita, într-o măsură corespunzătoare, accesul țărilor în curs de dezvoltare la această resursă, mai ales dacă se are în vedere „scumpirea” (re-evaluarea) monedei de referință, a dolarului S.U.A. Pentru țările în curs de dezvoltare, care dispun de petrol într-o măsură insuficientă sau care nu dispun deloc de această resursă, și care au acumulat deja o enormă datorie externă, importul de petrol rămîne în continuare im-

Intensificarea utilizării combustibililor solizi

Prin dublarea în actualul cincinal a producției de energie electrică obținută pe bază de cărbune, aceasta urmînd să ajungă la 34,8 mld.kWh în anul 1985, combustibilii solizi vor avea principalul aport la realizarea producției de energie electrică a țării. În acest scop, vor fi date în funcțiune noi agregate energetice în termocentralele de la Turceni, Craiova, Drobeta-Tr. Severin, Arad, Oradea, București, Giurgiu, Iași, Suceava etc.

Pentru satisfacerea cerințelor sporite ale economiei naționale, producția de lignit și cărbune brun urmează să crească în acest cincinal de peste 2 ori, iar în întreg deceniul 1981—1990 de 2,8 ori. La nivelul anului 1985, din principalele bazine de lignit se vor extrage: 55 mil. t. în Gorj, aproape 6 mil. t. în Mehedinți, peste 7 mil. t. în bazinele carbonifere din județul Vâlcea și din Muntenia, peste 7 mil. t. în Transilvania. În vederea asigurării condițiilor pentru creșterea accentuată a producției de cărbune se execută importante lucrări menite a conduce la creșterea capacităților de extracție din cariere. Astfel, volumul de decopertă în bazinul Gorj urmează să fie în anul 1985 de cca. 3,6 ori mai mare decît cel realizat în anul 1981. De asemenea, volume importante de lucrări se realizează pentru deschiderea și pregătirea extracției cărbunelui în subteran.

De o importanță deosebită pentru realizarea obiectivelor care stau în fața oamenilor muncii din acest sector de activitate este ridicarea la un nivel superior a calității muncii desfășurate în domeniul extracției cărbunelui. În acest sens, sarcini importante revin organizațiilor de partid din unitățile miniere, pentru transpunerea în viață a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formulate la Consfătuirea de lucru cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, care a avut loc la C.C. al P.C.R. în luna ianuarie a.c., cu privire la necesitatea organizării în așa fel a activității încît să se întărească ordinea și disciplina, să se evite acele frecvente intrări și ieșiri din mină, care dezorganizează activitatea și diminuează mult timpul efectiv de lucru și rezultatele activității de producție. Totodată, organizațiilor de partid și conducerilor unităților din acest domeniu le revin sarcini de mare răspundere decurgînd din indicațiile formulate cu același prilej de secretarul general al partidului, cu privire la necesitatea generalizării aplicării acordului global ca formă principală de retribuție a muncii în toate secțiile de activitate, precum și cu privire la necesitatea îmbunătățirii proporției dintre lucrătorii direct productivi și personalul auxiliar.

În vederea realizării programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și a dezvoltării bazei energetice pînă în 1990, o atenție deosebită este acordată de către conducerea partidului și statului nostru intensificării activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și promovare a progresului tehnic, atît în domeniul

producției de energie, cit și al utilizării acesteia cu o înaltă eficiență economică. În domeniul exploatării cărbunilor, cercetările se concentrează în principal pe :

— extinderea aplicării tehnologiei de extracție din abataje dotate cu complexe mecanizate de susținere;

— stabilirea de noi metode și perfecționarea tehnologiilor de exploatare pentru straturile groase, subțiri și foarte subțiri de hullă, precum și pentru straturile de lignit cu grosime de sub 2,0 m ; 2,0—3,5 m și peste 3,5 m ;

— stabilirea tehnologiilor de valorificare complexă a lazurilor și șlamurilor de la uzinele de preparare din Valea Jiului ;

— valorificarea rezervelor de hullă imobilizate în plierii de protecție ;

— elaborarea tehnologiilor de exploatare, inclusiv prin gazeificarea subterană, a rezervelor de cărbune situate în condiții geologico-miniere grele și foarte grele.

Pe baza intensificării lucrărilor de cercetare geologică și tehnologică se asigură punerea în evidență de noi rezerve de cărbune care să asigure compensarea consumului de rezerve din această perioadă, precum și pregătirea pentru introducerea în exploatare a unor noi zone productive.

În ceea ce privește utilizarea șisturilor bituminoase, trebuie remarcată performanța realizată de țara noastră de a se număra printre primele țări din lume care valorifică această resursă energetică. În anul 1985, extracția de șisturi bituminoase urmează să ajungă la 10 mil. t., care vor servi la producerea de energie electrică la centralele din bazinele Anina și Doman.

Valorificarea potențialului hidroenergetic

În domeniul hidroenergetic urmează să se depună și în continuare eforturi deosebit de mari care să permită creșterea contribuției acestei surse inepuizabile de energie la realizarea producției și respectiv la satisfacerea cerințelor sporite de energie ale țării. Astfel, în actualul cincinal, puterea instalată în hidrocentrale urmează să crească cu 2500 Mw, iar în cincinalul următor cu încă 3600 Mw, atât prin realizarea unor hidrocentrale de puteri mari, cit și prin amenajarea de microhidrocentrale. Printre hidrocentralele de puteri mari se numără cele de la Porțile de Fier II, de pe Olt, Riul Mare, Cerna, Siret, Bistrița, Trotuș, Sebeș etc. care se realizează în actualul cincinal, la care se vor adăuga importante capacități care vor fi create în cincinalul următor. În același timp, până în anul 1990, se vor amenaja peste 1500 microhidrocentrale cu o putere instalată totală de aproape 400 Mw. În legătură cu amploarea deosebită pe care o cunoaște acțiunea de valorificare a cursurilor mici de apă, sarcini importante revin organelor locale de partid și consiliilor populare județene și comunale în asigurarea condițiilor necesare valorificării

într-o măsură maximă a potențialului hidroenergetic existent pe plan local.

Cercetări științifice din acest domeniu li revine sarcina de a asigura optimizarea schemelor de amenajare complexă hidroenergetică a cursurilor de apă, realizarea de hidrocentrale cu pompaj pentru acoperirea virfurilor de sarcină. Totodată, trebuie asigurată proiectarea și realizarea unor serii tipizate de utilaje de execuție, precum și a aparatului de măsură și control.

Dezvoltarea energiei nucleare

În actualul deceniu se pun bazele activității de producție în domeniul energiei nucleare în țara noastră. În anul 1990, puterea instalată în centralele nucleare va fi de 4500 Mw, urmînd ca aceasta să ajungă la 9600 Mw în anul 1995. Prima centrală atomo-electrică se realizează în Dobrogea, la Cernavodă, aceasta urmînd a dispune de 5 grupuri de cite 660 Mw. O altă centrală se va realiza în Moldova, avînd 3 grupuri de cite 1000 Mw, din care un grup va fi pus în funcțiune pînă în anul 1990. Cea de-a treia centrală va fi amplasată în Transilvania și va fi similară cu cea de la Cernavodă, urmînd ca unul sau două grupuri ale acesteia să fie puse în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui deceniu.

Sarcini de mare răspundere revin tuturor celor care contribuie în cercetare, proiectare sau în execuție la realizarea acestor obiective moderne ale energiei românești. Este necesar să se urmărească, în primul rînd, realizarea la termen și la un nivel calitativ corespunzător a obiectivelor din programele speciale de materiale nucleare, moderatori, combustibili nucleari, echipamente, în vederea garantării intrării în funcțiune a centralelor la termenele stabilite și în cele mai bune condițiuni.

Sursele noi și refolosirea — obiective fundamentale

Obiective importante ale programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltare a bazei energetice a țării pînă în anul 1990 constau în reintroducerea resurselor refolosibile în circuitul economic și sporirea aportului surselor noi de energie. Contribuția acestor resurse la satisfacerea necesarului de energie al economiei naționale urmează să crească de aproximativ 3,5 ori pînă

povărător, mai ales în condițiile actualei crize economice mondiale, cînd dezvoltarea relațiilor economice internaționale este afectată de adoptarea unor măsuri discriminatorii de către țările dezvoltate, de practicarea de către acestea a unor dobînzii exagerat de mari la creditele pe care le acordă.

În anul 1990, în special prin refolosirea căldurii gazelor de ardere, a agenților de răcire, a aerului cald evacuat etc. Totodată, o atenție deosebită se acordă valorificării energiei solare, geotermale, a energiei vântului, a biogazului, biomasei, a energiei produse din deșeurile industriale și menajere și a altor surse.

Pentru asigurarea unei creșteri substanțiale a contribuției resurselor noi și refolosibile la realizarea producției totale de energie, de la cca. 2% cât era în anul 1981 la 4,5% în anul 1990, sarcini deosebite revin ministerelor economice și celorlalte organe centrale, precum și consiliilor populare, care trebuie să se preocupe de inventarierea acestor resurse, de realizarea capacităților și soluțiilor de valorificare, de asigurarea echipamentelor și utilajelor necesare.

În ceea ce privește hidrocarburile, orientarea de bază o constituie reducerea părții acestora destinată consumului termic și majorarea cantităților valorificate superior prin chimizare. În cincinalul actual și în anii următori se vor depune eforturi deosebit de mari pentru creșterea producției de petrol și gaze, în condițiile menținerii unui grad corespunzător de asigurare cu rezerve, ceea ce reclamă promovarea în special a metodelor moderne de exploatare intensivă a acestor resurse. Astfel, în cazul extracției țiteiului, se preconizează creșterea factorului final de recuperare din zăcămint, de la 31,5% în anul 1979 la peste 37% spre sfârșitul deceniului actual. Se are în vedere ca pînă în anul 1985 producția de petrol să ajungă la cel puțin 15 mil. t., ceea ce înseamnă realizarea unui spor substanțial de producție față de anii anteriori.

Cu prilejul analizei efectuate privind situația actuală și perspectivele de dezvoltare a industriei petrolului în țara noastră, la Consfătuirea de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului, din luna martie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia necesitatea unei mai bune organizări a producției și a muncii, cerința aplicării consecutive a măsurilor organizatorice stabilite de conducerea partidului, care au drept scop de a întări răspunderea unităților de bază — brigada și schela — în desfășurarea întregii activități din acest sector industrial. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția asupra necesității de a se acorda mai multă atenție pregătirii profesionale, perfecționării și reciclării cadrelor. Cu același prilej, secretarul general al partidului accentua necesitatea adoptării și aplicării unui complex de măsuri organizatorice, tehnice, politice și educative pentru a se asigura îndeplinirea în industria petrolului a programului stabilit de Conferința Națională a partidului.

Un rol important într-o mai bună cointerensare a lucrătorilor în creșterea producției, precum și în stabilitatea

cadrelor în această ramură, îl va juca măsura anunțată la Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., de trecere a industriei petrolului la un nivel superior de retribuire, la care deja se găsesc alte sectoare de activitate cu importanță similară.

Insemnatele modificări structurale în baza energetică a țării, preconizate a se realiza pînă la sfârșitul actualului deceniu, vor marca un salt calitativ în dezvoltarea energiei din țara noastră, corespunzător cerințelor sporite ale economiei naționale, obiectivelor de dezvoltare stabilite de Congresul al XII-lea al partidului și sarcinilor cuprinse în documentele adoptate de Conferința Națională a partidului din 16—18 decembrie 1982. Este deci necesară unirea și mobilizarea largă a inițiativei și eforturilor oamenilor muncii din toate ramurile economiei naționale care contribuie la dezvoltarea bazei energetice, la creșterea producției de energie, în condiții de maximă economicitate a folosirii resurselor țării.

dr. Alexandru MIHĂILESCU

INTREBĂRI

1. De ce este necesară realizarea unor modificări profunde în structura bazei energetice și a producției de energie în țara noastră ?
2. Care sînt principalele modificări care se vor produce în structura bazei energetice și în producția de energie din țara noastră în perspectiva anului 1990 ?
3. Ce sarcini revin în acest scop organelor locale de partid și de stat, conducerii unităților socialiste centrale, ministerelor

BIBLIOGRAFIE

- Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, 19—23 noiembrie 1979.
- Nicolae Ceaușescu, Raport cu privire la stadiul actual al edificării socialismului, la realizarea planului național unic de dezvoltare economico-socială, la programele speciale și la măsurile pentru îndeplinirea cu succes a cincinalului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 16—18 decembrie 1982.
- Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare rostită la Consfătuirea de lucru la C.C. al P.C.R. cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, din 30 ianuarie 1983.
- Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare rostită la Consfătuirea de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului, din 10 martie 1983.

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ ȘI CREȘTEREA BAZEI DE MATERII PRIME MINERALE ȘI ENERGETICE — OPȚIUNE FUNDAMENTALĂ A POLITICII ECONOMICE A PARTIDULUI

Anii construcției socialiste în România, și cu deosebire perioada care a urmat Congresului al IX-lea al P.C.R., sînt anii realizărilor de adevărată anvergură istorică pe toate planurile vieții materiale și spirituale. Aceste importante progrese au la bază înfăptuirea consecventă a politicii elaborate de partid care, pornind de la realitățile specifice țării noastre, de la ansamblul de factori economici, sociali, politici, interni și externi, de la principiile generale ale materialismului istoric privind rolul forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale în edificarea orînduirii socialiste a sintetizat într-o concepție originală principiile și pirghiile făuririi societății românești de astăzi. „Dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate”.

Obiectivele și opțiunile planurilor și programelor care concretizează politica consecventă a partidului de industrializarea socialistă, de modernizare a întregii economii, au cunoscut remodelări în lumina hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale P.C.R. din decembrie 1982. Noile coordonate ale dezvoltării au fost stabilite în concordanță cu exigențele calitative deosebite ale progresului României în etapa actuală, cu analiza și reevaluarea exigentă atît a realizărilor cit și a stărilor de lucruri negative din economie, a contradicțiilor care au apărut și care trebuie lichidate, în concordanță cu sesizarea și luarea în considerație a numeroșilor factori perturbatori și de durată din economia mondială.

Creșterea aportului resurselor interne de materii prime și energie

Sesizînd că printre disproporțiile care s-au creat între unele sectoare ale economiei naționale și care trebuie înlăturate este și aceea între industria prelucrătoare și baza energetică și de materii prime, Conferința Națională a partidului a adoptat un complex unitar și mobilizator de programe speciale privind lărgirea mai puternică a bazei proprii de materii prime și energetice, valorificarea superioară a acestor resurse în scopul realizării echilibrului dinamic al economiei noastre naționale, dezvoltării armonioase, proporționale a tuturor sectoarelor de activitate. Disproporțiile menționate au apărut îndeosebi ca urmare a faptului că unele sectoare ale industriei se bazau prea mult pe import. Greutățile cu care s-a confruntat economia în acești ani sînt, de asemenea, consecința unor oarecare rămîneri în urmă în valorificarea ritmică a resurselor interne de materii prime și energie, depășirii unor

consumuri planificate, întîrzierilor în reproiectarea unor produse etc. De aceea, potrivit orientărilor stabilite de Conferința Națională a P.C.R., în următorii ani va trebui să se pună un accent deosebit pe lărgirea bazei proprii de materii prime și energie, pe ridicarea substanțială a gradului lor de valorificare creîndu-se toate premisele necesare ca economia românească să realizeze dinamismul susținut al creșterii în condiții de eficiență.

Documentele adoptate de Conferința Națională aprofundează și detaliază opțiunea prioritară de a se realiza cu cinci ani mai devreme decît se prevăzuse inițial independența energetică a țării, astfel încît pînă la sfîrșitul actualului deceniu România să-și asigure în cea mai mare parte din producția proprie necesarul de materii prime minerale. În domeniul energetic, pe baza programului special adoptat, se va înfăptui un ansamblu de măsuri în direcția perfecționării sistemului energetic național, a devansării realizării de centrale electrice pe cărburi și creșterea substanțială a aportului cărbunelui în balanța energetică, a valorificării mai intense a potențialului hidroenergetic, introducerii în balanța energetică a energiei nucleare și a noilor surse de energie (vîntului, hidrogenului, biogazului, biomasei), reducerii considerabile a consumului hidrocarburilor în producția de energie electrică și termică. În condițiile creșterii producției de energie electrică la 82,5 mîld. kWh în 1985 și la 110 mil. kWh în 1990, vor avea loc mari modificări în structura puterilor instalate și a energiei electrice produse. Actualizarea prevederilor față de sarcinile înscrise inițial în cincinalul actual în domeniul energiei și combustibilului rezultă și din faptul că, încă în 1983, se va asigura din resurse interne, peste 90% din necesarul întregii economii. Datorită măsurilor organizatorice și de altă natură întreprinse pentru îndeplinirea hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R., s-au creat condiții ca, încă din acest an, să se obțină o producție de cărbune de circa 200 mil tone pe zi, 230—240 mil tone pe zi în 1984, iar în 1985 producția medie zilnică să ajungă la 250—270 mil tone. De asemenea, și în domeniul extracției petrolului, datorită acestor măsuri, în 1983 se va obține o producție zilnică de 40—43 mil tone, lucru ce va face posibil ca încă anul viitor să asigurăm aproape în întregime necesarul de petrol din resursele interne, cu excepția cantităților necesare petrochimiei.

Hotărîrile Conferinței Naționale a partidului cuprind un ansamblu unitar de măsuri menite să contribuie la valorificarea completă și creșterea fondului național de substanțe minerale utile care să permită acoperirea, în cea mai mare parte, și a necesarului de materii prime minerale din resurse interne. Se are în vedere faptul că patrimoniul național de substanțe minerale utile, chiar în cazul existenței unor conținuturi mai sărace poate

contribui într-o măsură mai mare decât pînă acum la satisfacerea cerințelor economiei naționale. În privința extracției și valorificării minereurilor din rezervele deja identificate, se au în vedere măsuri necesare pentru a realiza extragerea tuturor substanțelor utile existente în subteran, pentru realizarea în flotații a unor concentrații maxime, pentru reducerea pierderilor mari existente în sectoarele de prelucrare metalo-chimică a concentratelor. Un rol deosebit revine cercetării fundamentale în domeniul geologic și în alte sectoare pentru studierea tuturor zonelor țării, folosindu-se cele mai moderne mijloace de identificare mai rapidă și cu costuri cît mai reduse a resurselor, concomitent cu sporirea gradului de eficiență în exploatare, cu micșonarea duratei cercetărilor și stabilirea de soluții tehnologice pentru trecerea într-un timp mai scurt la exploatarea resurselor identificate.

Căile intensive, un rol central în sporirea resurselor materiale

Alături de amplificarea pe cale extensivă a bazei naționale de materii prime și energie, un factor de bază pentru asigurarea într-o proporție mult sporită a necesarului de materii prime, materiale, combustibil și energie, îl reprezintă recuperarea și re folosirea în masă a tuturor materialelor care rezultă din procesul de producție și de consum, materiale care sînt componente ale avuției naționale. Ele constituie o sursă ieftină și sigură de micșonare puternică a presiunii pe care importul de materii prime îl exercită asupra balanței de plăți a țării, un mijloc important de înfăptuire a echilibrului material al planului, de lichidare a disproporțiilor între ramurile prelucrătoare și baza energetică și de materii prime. Programul special adoptat de Conferința Națională a P.C.R. privind intensificarea recuperării resurselor materiale refolosibile, pieselor și subsansamblelor uzate, a resurselor energetice secundare impune acțiunea fermă din partea tuturor factorilor implicați pentru înlăturarea oricărei risipe, pentru mai buna și eficienta utilizare a resurselor respective. Se prevede, în acest scop, crearea unei adevărate industrii de atragere în circuitul productiv a tuturor resurselor refolosibile, cu urmări pozitive deosebite asupra economisirii materiilor prime, resurselor energetice, fondurilor valutare, a pieselor și subsansamblelor noi.

Pornind de la realitatea că pînă în prezent, cu toate că s-au realizat avansuri importante în mobilizarea acestor resurse situația nu este satisfăcătoare, sarcinile cuprinse în programul special amintit au în vedere ca încă în anul 1983 să se asigure necesarul de consum la nivel național în proporție de 50% pe baza resurselor refolosibile la materiale de mare însemnătate economică cum ar fi fierul vechi (pentru producția de oțel), plumbul, cuprul etc., ajungîndu-se într-un termen cît mai scurt ca și aportul celorlalte materiale refolosibile să atingă cote ridicate. Tocmai de aceea, în toate unitățile economice trebuie să se acorde o atenție sporită, colectării pe sortimente a acestor materiale, reutilizării ca atare și prin reconducerea a unui volum și game sporite de materii prime și materiale, cu multiplele implicații favorabile la nivelul economiei naționale.

Un alt factor de natură intensivă apt să contribuie la sporirea bazei naționale de materii prime și energie îl reprezintă economisirea; sau, în exprimare economică, reducerea consumurilor și creșterea gradului de valorificare a resurselor. Documentele Conferinței Naționale a partidului privind realizarea unei schimbări radicale în domeniul valorificării resurselor pornesc tocmai de la rezervele care există în acest domeniu. Statisticile arată că în țara noastră, pe o unitate de venit național, se consumă comparativ cu țările dezvoltate o cantitate de energie de 2—3 ori mai mare, consumuri ridicate înregistrîndu-se și în cazul materiilor prime și materialelor la o serie de produse. Bunăoară, datele arată că pe o unitate de venit național, consumul de combustibil este în țara noastră de circa 2 ori mai mare decît în Cehoslovacia și R.D. Germană, de 3—5 ori mai mare decît în R.F.G., Suedia, Italia și Iugoslavia. Ridicarea gradului de valorificare superioară a materiilor prime și resurselor energetice apare astfel ca o cerință imperioasă a progresului economico-social al țării, condiționează nemijlocit realizarea programelor de dezvoltare și pe cele vizînd creșterea nivelului de trai.

Trebuie subliniat faptul că în urma măsurilor de reducere a consumurilor s-au obținut unele rezultate pozitive, ceea ce confirmă posibilitatea continuării în ritm mai susținut a acestei acțiuni patriotice. Astfel, în deceniul trecut, indicele de valorificare a principalelor materii prime — metal, lemn, materii prime chimice și ale industriei ușoare, combustibil — a sporit de 2—2,5 ori. După unele calcule, în industrie consumul de energie primară la 1 mil. lei producție era cu circa 50% mai mic în 1980, comparativ cu 15 ani în urmă, iar de energie electrică cu 30%. Ponderea produselor noi și modernizate a reprezentat 46,1% din producția obținută în 1967—1980 în ramurile producătoare ale industriei republicane. În ansamblul producției industriale ritmurile deosebit de înalte a înregistrat producția de tehnicitate superioară (tabelul).

În cincinalul 1981—1985, comparativ cu nivelul din 1980, indicele de valorificare a materiilor prime de bază, materialelor, combustibilului și energiei urmează să sporească cu 35% calculat pe baza producției marfă și cu 44% calculat pe baza producției nete, față de 30,2% și respectiv 37,3% prevăzut în planul cincinal. Va crește substanțial ponderea produselor care încorporează concepție tehnologică modernă și manoperă de înaltă complexitate. Se vor adopta normative de valorificare a tonei de materii prime la export, urmărindu-se stimularea mai puternică a fabricării de produse cu ridicat aport valutar.

Înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor privind sporirea gradului de valorificare a materiilor prime și energiei ca una din laturile hotărîtoare ale realizării echilibrului material al planului de dezvoltare armonioasă, proporțională a tuturor sectoarelor, depinde de acțiunea și utilizarea unui complex de factori.

Pirghii de realizare a obiectivelor propuse

În strînsă dependență de cercetarea științifică și ingineria tehnologică, perfecționarea continuă și reproiectarea tehnologiilor, generalizarea celor mai avansate procedee tehnologice, reproiectarea produselor se numără printre factorii de primă însemnătate pentru realizarea unor niveluri ridicate de valorificare a resurselor materiale. Odată cu asi-

gurarea unor parametri superiori ai produselor respective, la utilizator, din punct de vedere al funcționalității și economicității, se obțin însemnate economii de materiale datorită micșorării gabaritelor și greutateii produselor, miniaturizării lor, înlocuirii unor materiale deficitare etc. Tocmai pe această bază, în documentele de partid se insistă asupra faptului că proiectarea unor noi mașini, utilaje, instalații sau tehnologii, în general punerea în fabricație a unor produse noi, trebuie să se facă numai dacă acestea își dovedesc superioritatea din punct de vedere tehnic asupra celor înlocuite, dacă asigură randamente superioare, reducerea consumului de muncă și a cheltuielilor de producție.

Latură fundamentală, cu implicații multiple, directe și propagate, pe planul valorificării eficiente a resurselor materiale este și înfăptuirea unei cotituri radicale în domeniul **calității produselor**. Aceasta constituie, în etapa actuală, un factor principal de accentuare a caracterului intensiv al reproducerii în țara noastră, de asigurare a dinamismului economic la toate verigile din economie, pentru adâncirea gradului de prelucrare a tuturor resurselor materiale, micșorarea accentuată a consumurilor materiale. Totodată, ridicarea calității produselor reprezintă o condiție esențială în realizarea unui export eficient, în asigurarea competitivității produselor fabricate de întreprinderile românești.

Intrucât dezvoltarea economiei noastre naționale are loc în condițiile manifestării acțiunii unor numeroși factori destabilizatori cu caracter de durată din economia mondială cum ar fi prelungirea și accentuarea crizei economice mondiale, a crizei energetice etc. mobilizarea mai intensă a surselor energetice și de materii prime interne impune cu și mai multă acuitate obținerea de efecte maxime de pe urma fiecărei unități de resurse utilizată. Și pe această cale se poate contracara sau micșora substanțial efectul perturbator al unor asemenea factori externi asupra economiei țării.

Așa cum s-a subliniat în documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale P.C.R., cercetarea științifică românească trebuie să-și sporească tot mai mult aportul la lărgirea bazei interne de materii prime și energetice, la asigurarea de noi produse și materiale cu calități tehnice și economice superioare, de noi tehnologii, mașini și utilaje, la ampla acțiune de recuperare și refolosire a materialelor. Astfel, pentru anul 1983, programele în acest domeniu prevăd asimilarea a peste 800 de produse noi și modernizate, aplicarea a peste 400 tehnologii noi și perfecționate, precum și realizarea unei microproducții în unitățile de cercetare științifică și inginerie tehnologică de circa 3,6 mîld. lei. Se impune ca, potrivit exigențelor formulate în documentele de partid, să se acționeze cu toată hotărîrea pentru înlăturarea neajunsurilor, a insuficienței preocupării a unor centrale și întreprinderi în ce privește introducerea mai rapidă în producție a rezultatelor cercetării, pentru sporirea operativității în asimilarea unor produse sau tehnologii de mare eficiență.

Un rol determinant în valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice îl are înfăptuirea cu toată fermitatea a orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, privind restructurarea modernă a industriei, îndeosebi pornindu-se de la sursele naționale de energie și materii prime, stimulîndu-se dezvoltarea accelerată a

ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate care încorporează în produse concepție tehnologică avansată și muncă de înaltă complexitate, urmărindu-se promovarea produselor eficiente sub aspectul consumurilor energetice și de materii prime. Astfel, în industria metalurgică, modificările de structură urmăresc realizarea mai ales de oțeluri de calitate superioară, produse siderurgice cu grad înalt de prelucrare în condițiile economisirii la maximum a ferolațelor și a elementelor de aliere; în construcția de mașini, modificările structurale se materializează în creșterea puternică a industriei electronice și mai ales a microelectronicii, a producției mijloacelor de automatizare, a tehnicii de calcul, a mijloacelor de electronică industrială, a producției de mașini și agregate multifuncționale cu grad înalt de automatizare, a mecanicii fine; în industria chimică, accentul se pune pe subramurile prelucrării superioare a țigheului, pe chimia de sinteză fină și de mic tonaj, pe producția de fire și fibre chimice, pe subramurile care valorifică superior materiile prime din țară; dinamica susținută a industriei ușoare și alimentare se bazează, într-o măsură sporită, pe prelucrarea superioară a resurselor naționale de materii prime, în condițiile diversificării și îmbunătățirii calității produselor, concomitent cu reducerea consumurilor energetice.

Ramurile și produsele energo și materialo-intensive vor fi restrinse la strictul necesar deopotrivă cu diminuarea consumurilor materiale în toate ramurile și unitățile economice. Un rol important revine realizării programului de tipizare a produselor și de normare a consumurilor materiale și energetice, începînd cu faza de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică. Așa cum s-a arătat la Plenara C.C. al P.C.R. din 23—24 martie 1983, s-au stabilit programe și acțiuni precise pentru reducerea fizică a consumurilor materiale și energetice în unele sectoare cu 35% pînă la 40%.

Un rol covârșitor în economisirea și valorificarea superioară a resurselor de materii prime și energie îl are pregătirea profesională a tuturor cadrelor, a tuturor oamenilor muncii, ridicarea conștiinței lor socialiste. Calitatea factorului uman are un rol esențial pentru folosirea întregului potențial tehnic, pentru manifestarea tuturor celorlalte căi de acțiune în scopul realizării unor indicatori înalți de valorificare a resurselor patrimoniului național.

Ansamblul de măsuri pe care le-a adoptat Conferința Națională a P.C.R. în domeniul dezvoltării și valorificării superioare a bazei naționale energetice și de materii prime, ca parte inseparabilă a dezvoltării puternice și modernizării forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale în etapa actuală, creează premise trainice dezvoltării în continuare în ritmuri susținute a economiei naționale și înfăptuirii obiectivelor politicii partidului de ridicare a nivelului de trai și calității vieții poporului. De aceea, o latură importantă a muncii organizatorice și politico-educative a organelor și organizațiilor de partid este creșterea răspunderii tuturor factorilor din economie, a tuturor oamenilor muncii pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor privind dezvoltarea și valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice, formarea la toți oamenii muncii a spiritului gospodăresc în folosirea tuturor resurselor, de economisire maximă a lor, de intoleranță și atitudine fermă împotriva risipei de orice fel. Stimularea inițiativei

muncitorești, generalizarea experienței avansate, ridicarea continuă a pregătirii profesionale și a conștiinței de proprietar colectiv, punerea în valoare a potențialului creator al tuturor specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii, întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă trebuie să aibă ca obiectiv de primă importanță formarea atitudinii de bun gospodar, de grijă deosebită pentru folosirea cu eficiență maximă a tuturor resurselor, pentru evitarea pierderilor sub orice formă, de orice natură.

conf. dr. Costinel LAZĂR

INTREBĂRI

1. Care sînt principalele orientări și sarcini stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale P.C.R. în privința dezvoltării bazei de materii prime minerale și energetice și valorificării superioare a resurselor materiale ?

2. Arătați ce rezerve există și care ar fi căile de mobilizare a lor la nivelul întreprinderii și locului dv. de muncă ?

3. Cum trebuie să se acționeze în unitatea în care lucrați pentru valorificarea mai bună a materiilor prime și materialelor, pentru economisirea combustibilului și energiei ?

BIBLIOGRAFIE

1. Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, Scînteia, 30 ianuarie 1983.

2. Cuvîntare la Adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August” din Capitală, Scînteia din 23 februarie a.c.

Producția unor principale produse industriale

Produsul	U.M.	1965	1975	1981
1. Oțel aliat și aliat superior	miă t	193	872	1 262
2. Oțel carbon de calitate și slab aliat	miă t	...	5 053	7 183
3. Motoare cu combustie internă	mil buc.	50,5	202,2	215,2
4. Aparat de măsură și control electrotehnice și electronice	mil. lei	68	447	938
5. Mijloace de automatizare și ale tehnicii de calcul	mil. lei	151	4 803	8 143
6. Mașini și aparate electrice de uz casnic	mil. lei	418	1 440	2 566
7. Produse ale industriei de mecanică fină și optică	mil. lei	318	3 331	8 460
8. Mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor prin așchiere	mil. lei	313	3 137	7 980
9. Mașini și utilaje pentru prelucrarea metalelor prin deformare plastică	t	1 420	7 434	15 095
10. Mașini, utilaje și instalații tehnologice pentru industrie	miă t	152,7	397,6	635,4
11. Nave și ambarcațiuni maritime autopropulsate pentru transportat mărfuri	mii tdw	29	281	369
12. Fibre și fire chimice	mil. t.	21,0	158,6	205,3
13. Materiale plastice și rășini sintetice (100%)	mii t	75,5	346,7	583,8
14. Medicamente	mil. lei	978	3 088	4 447
15. Coloranți și pigmenți organici	t	6 268	11 810	16 095
16. Lacuri și vopsele	mii t	43	130	184
17. Mobilă din lemn	mil. lei	2 781	10 051	15 327
18. Ceramică fină de menaj	mil. lei	151	324	1 123
19. Tricotaje	mil. buc.	77	186	314
20. Confecții textile	mil. lei	7 060	28 617	32 738
21. Preparate din carne	mii t	59	181	308
22. Conserve de carne	mii t	13	47	64
23. Conserve de legume	mii t	99	294	365

EXIGENȚE PRIVIND CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN ETAPA ACTUALĂ, ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A CELORLALTE ACTIVITĂȚI ECONOMICE. SARCINILE CE REVIN ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID ÎN DIRECȚIA CREȘTERII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Între problemele majore ale dezvoltării actuale a economiei românești dezbătute de Conferința Națională din decembrie 1982 și de Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., se înscrie și creșterea în ritm susținut a productivității muncii. Evidențiind exigențele noi, calitativ superioare, care trebuie să determine accentuarea dezvoltării intensive a economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat însemnătatea deosebită ce revine acestui factor pentru asigurarea progresului general al societății noastre, pentru ridicarea bunăstării celor ce muncesc. „Este necesar să înțelegem — arăta secretarul general al partidului — că nu putem vorbi de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintarea spre comunism, de ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului fără a realiza o înaltă productivitate a muncii“.

Desigur, nu este pentru prima oară când această cerință se pune ca o necesitate stringentă. După cum se știe, problema creșterii rapide a productivității muncii, crearea tuturor premiselor în acest scop au ocupat locul central în politica economică a partidului nostru în toți anii de după Congresul al IX-lea al partidului, fapt relevat de însăși evoluția ritmului mediu anual al productivității. În aceste condiții, în perioada 1951—1981, productivitatea muncii pe o persoană în industrie a crescut într-un ritm mediu anual de 7,5 la sută. În cursul anului curent — cel de-al treilea al cincinalului actual — productivitatea muncii în industria republicană, exprimată pe baza producției nete, urmează să crească cu 9,1 la sută față de 1982. Datorită acestor ritmuri înalte, sporul producției industriale realizat pe seama creșterii productivității muncii a cunoscut o dinamică ridicată.

Exigențe ale sporirii productivității muncii în etapa actuală

Având în vedere rezervele din economie nevalorificate încă, sau incomplet valorificate, posibilitățile largi existente pentru utilizarea cu eficiență sporită a puternicei baze tehnico-materiale creată în anii socializării, pentru folosirea mai rațională a timpului de lucru etc., în documentele partidului nostru se subliniază că rezultatele obținute până în prezent în domeniul creșterii productivității muncii, deși importante, nu sînt, totuși, de natură să satisfacă pe deplin nevoile dezvoltării economice actuale a țării și mai ales pe cele viitoare. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu o asemenea apreciere are ca temei compararea productivității naționale cu cea înregistrată în țările dezvoltate ale lumii, care este încă de câteva ori mai mare. „Trebuie să facem astfel încît economia noastră socialistă să realizeze o productivitate superioară, devenind

competitiv și din acest punct de vedere cu orice economie dezvoltată“.

Așa cum bine se cunoaște, în anul construcției socialiste și, îndeosebi, în ultimii 18 ani, s-au construit numeroase unități economice, dotate cu mașini și utilaje moderne, de mare tehnicitate. Numai în ultimul deceniu fondurile fixe din unitățile socialiste de stat au crescut de peste 2,8 ori, valoarea lor ajungînd la peste 2 000 miliarde lei. De asemenea, s-au asigurat formarea și calificarea a sute de mii de muncitori și specialiști. Esențial este acum ca acest potențial tehnic și uman să fie fructificat din plin pentru a se ajunge, într-o perioadă cît mai scurtă, la același nivel de productivitate a muncii, la același grad de utilizare a fondurilor fixe ca în orice economie dezvoltată.

În ultimă instanță, lichidarea decalajului existent între nivelul dezvoltării economice a țării noastre în comparație cu alte țări rezidă tocmai în lichidarea decalajului dintre nivelul productivității muncii, iar principala sferă de activitate spre care trebuie să se îndrepte eforturile de depășire a decalajelor existente o reprezintă industria. Din acest punct de vedere, cu toate că în perioada 1951—1981 productivitatea muncii a crescut de 9,45 ori, nivelul ei continuă să fie de 2 pînă la 4 ori mai mic decît cel înregistrat în țările dezvoltate. De aici concluzia că numai în condițiile unor ritmuri înalte de creștere a productivității muncii, superioare țărilor dezvoltate, pot fi atenuate și lichidate decalajele existente între țara noastră și statele avansate ale lumii. Un calcul efectuat în acest sens relevă că în ipoteza în care s-ar obține cîteva procente peste ritmul planificat de creștere a productivității muncii, obiectivul lichidării decalajului industriei românești poate fi atins mai devreme.

Ridicarea continuă a productivității muncii este impusă de necesitatea creșterii mai accentuate a venitului național. „Pînă la urmă — subliniază secretarul general al partidului — problema productivității muncii este hotărîtoare pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru creșterea venitului național“. Se știe că sursa principală de producere a venitului național o constituie munca depusă în sfera producției materiale. Dar creșterea susținută a valorii nou create în societate este condiționată nemijlocit de gradul de utilizare a muncii în totalitatea sa, la nivelul întregii societăți, de nivelul productivității în toate sferele activității economice. Creșterea accelerată a productivității muncii este în măsură să asigure sporuri importante de producție fără investiții suplimentare, același volum de muncă concretizîndu-se într-o cantitate mai mare de bunuri materiale. Iată de ce, în acest an, este necesar ca fiecare om al muncii să contribuie la realizarea celor circa 9

procente de creștere a productivității muncii prevăzute la nivelul industriei republicane. Un asemenea obiectiv este pe deplin realizabil dacă se are în vedere faptul că prin creșterea suplimentară a productivității muncii cu un procent, în industrie se poate realiza, cu aceleași capacități de producție și cu aceeași forță de muncă, un spor de producție de peste 10 miliarde lei. Este tocmai aspectul avut în vedere de secretarul general al partidului când sublinia că: „Trebuie, pe ansamblu, să dublăm productivitatea muncii până în anul 1985 prin măsuri organizatorice, tehnice, de mecanizare, de automatizare a proceselor de producție, cu tot ceea ce se cuprinde aici“.

Un argument puternic în favoarea creșterii mai rapide a productivității muncii îl constituie corelația strânsă dintre aceasta și ritmul de creștere a retribuției oamenilor muncii. Concret este vorba de o corelație fundamentală a economiei socialiste și anume: în permanență, în economie, ritmul de creștere a productivității muncii trebuie să devanseze ritmul de sporire a retribuției, pentru că numai astfel se asigură creșterea eficienței economice, a venitului național. În acest cadru trebuie avut în vedere faptul că realizarea sarcinilor de productivitate, sporirea în ritm accentuat a acestora reprezintă în prezent condiția fundamentală pentru materializarea principiilor cuprinse în proiectul Programului de aplicare a hotărârilor Conferinței Naționale a P.C.R. în domeniul retribuției muncii și repartiziilor veniturilor oamenilor muncii, pentru trecerea la înfăptuirea celei de-a doua etape a programului de reducere a săptămânii de lucru.

Se poate, deci, spune că de realizarea unui ritm înalt de creștere a productivității muncii este direct legată transpunerea în practică atât a programelor de dezvoltare economică a țării, cât și a programului de ridicare a nivelului de trai. După cum se subliniază în documentele de partid, ridicarea sistematică a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii este cu puțință numai pe măsura dezvoltării continue ascendente a economiei naționale, a creșterii neîncetate a producției industriale și agricole, a venitului național. Cu cât acesta din urmă va fi mai mare, cu atât mai mari vor fi resursele de care dispune societatea pentru dezvoltarea și perfecționarea producției, pentru ridicarea nivelului de viață al întregului popor.

Necesitatea creșterii în ritmuri înalte a productivității muncii este determinată, de asemenea, de cerințele extinderii și adâncirii relațiilor de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică ale țării noastre cu toate statele lumii; numai în condițiile unei productivități ridicate se creează posibilități efective pentru realizarea unui comerț exterior eficient, avantajos, pentru participarea competitivă a României la schimbul de valori materiale. Exportul de produse în condițiile unei productivități scăzute este echivalent cu exportul de muncă socială neplătită, ceea ce afectează direct nivelul venitului național și prin aceasta posibilitățile de dezvoltare în continuare a economiei, de creștere a bunăstării.

Direcții de acțiune pentru creșterea mai rapidă a productivității muncii

Principala direcție de acțiune în vederea accentuării productivității muncii o constituie promovarea progresului

tehnic, extinderea mecanizării și automatizării producției, a metodelor și tehnologiilor avansate. Transpunerea în viață a obiectivului stabilit de Congresul al XII-lea cu privire la realizarea unei noi calități a muncii și a vieții este posibilă numai ca rezultat al unor preocupări intense, sistematice din partea factorilor de răspundere în direcția încorporării noilor cuceriri ale științei și tehnicii în procesul de producție, a dezvoltării ramurilor și subramurilor aflate în avangarda progresului tehnic contemporan. În prezent, mai mult ca oricând, știința este chemată să joace un rol fundamental în promovarea progresului tehnic în toate sectoarele de activitate, prin extinderea mecanizării și automatizării producției atât în sectoarele auxiliare cât și în unele secții de bază unde lucrează un mare număr de muncitori și se consumă un însemnat volum de muncă fizică. În această privință, direcțiile principale ale cercetării științifice — factor decisiv al creșterii rapide a productivității muncii — sînt orientate prioritar spre valorificarea superioară și integrală a resurselor energetice și de materii prime ale țării; perfecționarea tehnologiilor existente și elaborarea altora noi; crearea de noi materiale și tipuri de mașini, instalații, aparate de măsură și control, sisteme de automatizare; generalizarea celor mai avansate realizări existente pe plan mondial în domenii de vîrf ale științei și tehnicii etc.

Aplicarea pe scară largă a cuceririlor științei, impulsivitatea activității de cercetare și asigurarea scurtării ciclului cercetare-proiectare-produție, în scopul materializării rezultatelor cercetării științifice în mijloace și obiecte de muncă moderne constituie un obiectiv fundamental al politicii economice actuale. În această privință un rol important deține ansamblul de măsuri inițiat de conducerea partidului pentru integrarea cât mai eficientă a activităților de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică cu producția și învățămîntul. Afirmarea pleneră a științei ca autentică forță de producție nu se poate realiza decît în măsura în care investigația științifică pornește de la problemele esențiale ale producției, iar rezultatele ei își găsesc grabnic finalizare în producția materială, antrenînd toate forțele de creație științifică ale țării. În această privință, în ultima perioadă au fost obținute o seamă de rezultate bune. În numeroase unități economice, de pildă, se aplică tehnologii eficiente, au fost introduse procese de producție complet mecanizate. Cu toate acestea trebuie spus că în unele secții productive și auxiliare, în transporturi, în turnătorii, în depozite etc., se recurge încă la munca manuală, de slab randament, fără a se căuta soluții pentru extinderea mecanizării și automatizării, pentru aplicarea de tehnologii noi, care să modernizeze întregul proces de producție. În același timp, în multe alte unități economice avantajele cibernetizării și robotizării sînt fructificate doar parțial.

O importanță deosebită pentru sporirea în ritm rapid a productivității muncii are în prezent mai buna organizare a producției și a muncii. În acest sens, în fiecare întreprindere trebuie să se urmărească consecvent încărcarea judicioasă a mijloacelor tehnice pe schimburi, secții și ateliere, întărirea ordinii și disciplinei în fiecare compartiment și punct de lucru, funcționarea în condiții ireproșabile a întregului mecanism productiv. „Pe baza buneii organizări a producției și a muncii — arăta secretarul general al partidului în Raportul prezentat la Conferința Națională din decembrie 1982 —, a folosirii metodelor

moderne in toate sectoarele de activitate, trebuie să obținem o creștere substanțială a productivității muncii”.

O mai bună organizare, ordine și disciplină în producție necesită însă o permanentă preocupare pentru a acoperi fiecare minut din timpul productiv cu o cantitate maximă de muncă utilă societății, care să se regăsească într-un volum cât mai mare de produse. Neajunsurile care persistă pe alocuri în unele întreprinderi impun luarea de măsuri practice corespunzătoare care să ducă la raționalizarea fluxului de fabricație, repartitia judicioasă a personalului, la folosirea intensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, a tuturor suprafețelor productive, la extinderea tipizării, unificării și standardizării pieselor, subansamblelor și tehnologiilor de fabricație, a lucrului la mai multe mașini — dată fiind multitudinea influențelor pozitive pe care le generează această formă de organizare a muncii — la generalizarea schimbului II și lărgirea schimbului III etc. În acest fel se poate obține nu numai sporirea însemnată a productivității muncii, ci și economisirea unui însemnat volum de fonduri de investiții.

În condițiile sarcinilor de plan cantitative și calitative mult sporite din acest an, mai mult ca oricând bunul mers al activității din întreprinderi impune o largă desfășurare de forțe, la toate eșaloanele de conducere și răspundere, pentru sincronizarea perfectă a tuturor sectoarelor de activitate, îmbunătățirea programării producției, optimizarea fluxurilor tehnologice și amplasarea judicioasă a utilajelor, aprovizionarea ritmică cu materii prime și materiale a fiecărui loc de muncă. Totodată, o atenție neslăbită trebuie să se acorde încadrării fiecărei întreprinderi în normele de muncă planificate, pentru a evita cu desăvârșire creșterea retribuției — peste nivelul productivității muncii — în dauna reducerii costurilor pe unitatea de produs. În funcție de dotarea tehnică a industriei, de progresele înregistrate pe plan mondial, în funcție de calificarea cadrelor și de posibilitățile sporite de a utiliza tehnologii moderne, materii prime și materiale eficiente, condiții organizatorice îmbunătățite etc., ministerele economice au sarcina de a revizui și de a fundamenta științific și în mod sistematic (periodic) normele de consum. Realizarea acestui obiectiv este de maximă importanță, deoarece vizează instaurarea unui spirit de mare răspundere în gospodărirea resurselor de materii prime, materiale, energie și combustibil ale țării, în utilizarea rațională a consumului de muncă vie etc. — condiție esențială pentru creșterea mai rapidă a producției și productivității muncii, a avuției naționale.

În acțiunea de organizare a producției și a muncii unitățile economice trebuie să aibă permanent în vedere folosirea rațională a forței de muncă, a timpului de lucru, reducerea la strictul necesar a personalului funcționăresc. Cu cât ponderea lucrătorilor productivi este mai mare, cu atât nivelul productivității muncii este mai ridicat. Pe un alt plan, buna organizare a producției și muncii trebuie să asigure, totodată, funcționarea ireproșabilă a mecanismului cooperării între întreprinderi. Orice neglijență în acest domeniu are profunde consecințe negative pe planul creșterii productivității muncii.

Promovarea largă a cuceririlor științei și tehnicii moderne implică pregătirea corespunzătoare a personalului muncitor, continua perfecționare a tuturor lucrătorilor. Prefacerile care au loc în prezent în întreaga viață social-economică

a țării determină schimbări esențiale nu numai în direcția creșterii numerice a resurselor de muncă, ci mai ales în ce privește ridicarea calității acestora, antrenează modificări în gradul de calificare a lucrătorilor, în structura lor profesională. „Este necesar — arăta secretarul general al partidului — să luăm măsuri hotărâte în vederea perfecționării cunoștințelor profesionale, tehnico-științifice ale oamenilor muncii, ale tuturor cadrelor. Problema ridicării nivelului de calificare și lărgirii orizontului de cunoștințe (...) constituie o necesitate imperioasă pentru creșterea productivității muncii, ridicarea calității, realizarea unei înalte eficiențe economice”. Iată de ce în strinsă legătură cu procesul de dotare continuă a unităților economice cu tehnica avansată este necesar să se urmărească în mod constant transpunerea în practică a măsurilor și acțiunilor concrete de pregătire și perfecționare a cadrelor, de creștere a ponderii muncitorilor calificați față de totalul acestora, de lărgire, pe această bază, a sferei muncii calificate, de îmbogățire a structurii resurselor de muncă cu profesii noi, moderne.

Forța de muncă calificată este mai productivă; ea are pe de o parte capacitatea de a obține, în aceeași unitate de timp, un volum sporit de produse, iar pe de altă parte posibilitatea de a utiliza mai eficient mașinile și utilajele, materiile prime și timpul de lucru, economisind, în felul acesta, munca socială. Tocmai de aceea, activitatea desfășurată pentru ridicarea permanentă a orizontului de cunoștințe tehnico-profesionale al muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, pentru perfecționarea calificării întregului personal muncitor corespunzător nivelului actual de complexitate al producției trebuie să devină o preocupare de prim ordin în fiecare întreprindere.

Un rol însemnat în creșterea mai rapidă și în ritmuri înalte a productivității muncii îl joacă în condițiile actuale și întrecerea socialistă. Pentru ca această formă de mobilizare a potențialului fiecărei unități să-și evidențieze plener avantajele este necesară desfășurarea unei susținute activități politico-educative orientate prioritar spre dezvoltarea conștiinței socialiste, spre formarea unei atitudini înaintate față de muncă, spre stimularea inițiativei și gîndirii creatoare, a responsabilității pentru bunul mers al întregii activități productive.

Din cele relatate mai sus rezultă amplele posibilități de care dispune economia noastră națională pentru creșterea susținută, în ritm rapid, a productivității muncii, căile principale de realizare a acestui obiectiv; rezultă că sporurile prevăzute pot fi obținute nu prin intensificarea eforturilor fizice, prin efectuarea de cheltuieli suplimentare de muncă etc., ci prin afirmarea neîngrădită a spiritului gospodăresc din partea tuturor oamenilor muncii, prin folosirea mai accentuată a factorilor intensivi de creștere economică. În această acțiune, organizațiile de partid au datoria să cultive în conștiința colectivelor de muncă înalta responsabilitate pentru creșterea neconținută a productivității muncii, să stimuleze promovarea și aplicarea a tot ceea ce este avansat în tehnică, să combată cu toată tăria atitudinea de automulțumire, mentalitățile greșite care consideră că totul este să se realizeze producția, indiferent de randamentul cu care se lucrează, de eficiența înregistrată. Prin dezvoltarea gîndirii economice a oamenilor muncii, prin generalizarea experienței înaintate și a atitudinii critice față de orice neajunsuri, organele

și organizațiile de partid pot și trebuie să contribuie la ridicarea spiritului lor de răspundere, la creșterea rodniceii eforturilor depuse, la obținerea de rezultate economice maxime, la diminuarea cheltuielilor de muncă.

Creșterea productivității muncii trebuie să devină în toate unitățile și ramurile economiei naționale

- preocupare constantă a tuturor colectivelor de muncă, astfel ca rezultatele în acest domeniu să fie mereu mai mari, sporind continuu avuția națională, prosperitatea materială și spirituală a celor ce muncesc.

prof. dr. Marin MEHEDINȚU

INTREBĂRI

1. De ce este necesară în etapa actuală creșterea în ritm susținut a productivității muncii ?

(Urmare din pag. 4)

din uz sau din procesele de producție, sub forma resturilor de produse sau a reziduurilor. Capătă astfel o importanță deosebită evaluarea din punct de vedere tehnic sau fizic a tuturor substanțelor utile, indiferent de mediul în care se află — pe sol, în subsol, apă, aer — indiferent de concentrația în care se găsesc substanțele utile și indiferent de gradul de dificultate în exploatarea rezervelor.

Iată de ce programul adoptat de Conferința Națională a partidului indică sarcina de a se lua în evidență toate resursele energetice, fiind necesar ca o atenție deosebită să se acorde activității de extracție a țițeiului, cărbunilor și gazului metan, surselor noi de energie — energiei solare, a vântului, hidrogenului, biogazului, biomasei, apei termale și altele. Este important a se cunoaște în întregime patrimoniul național de minerale și resurse utile, potențialul fizic total existent pe întreg teritoriul țării. O însemnătate social-economică tot mai mare capătă asigurarea unui stoc optim de rezerve exploatabile, protejarea patrimoniului natural de resurse minerale utile, evaluarea eficienței atragerii în circuitul economic a acestor substanțe. Iar la același rang de importanță, cu o desfășurare mult mai cuprinzătoare însă, se situează valorificarea mai bună a resurselor disponibile.

Toate aceste importante probleme ale economiei naționale formează obiective ale activității de partid, sarcini permanente, obiective curente în fiecare etapă. Numai printr-o antrenare continuă, superioară a tuturor oamenilor muncii vom putea realiza importante sarcini privind dezvoltarea bazei naționale de materii prime și de resurse energetice inclusiv economisirea și valorificarea superioară a acestora. Numai prin acțiuni de largă mobilizare a oamenilor muncii, prin analize periodice ale rezultatelor obținute, prin inițierea celor mai potrivite măsuri și ur-

2. Care sînt pirghiile principale prin intermediul cărora trebuie să se acționeze pentru îndeplinirea planului la indicatorul „productivitatea muncii“ ?

3. Ce sarcini revin unității în care lucrați și ce sarcini vă revin pe linia îmbunătățirii rezultatelor în acest domeniu ?

BIBLIOGRAFIE

1. Nicolae Ceaușescu, Cuvintare la ședința de lucru comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Editura politică, București, 1982.

2. Nicolae Ceaușescu, Cuvintare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 20—21 octombrie 1982, Editura politică, București, 1982.

3. Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1982.

mărirea aplicării lor cu consecvență se poate garanta îndeplinirea amplului program de dezvoltare a bazei de materii prime și energetice, de economisire și valorificare superioară a acestora.

INTREBĂRI

1. Ce direcții principale se evidențiază pentru reducerea suplimentară a consumurilor energetice, de materii prime și materiale ?

2. Cum acționați în mod concret la locul de muncă în acest sens ?

3. Cum acționați pentru colectarea și reutilizarea resurselor și produselor folosite ?

BIBLIOGRAFIE

1. Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XII-lea Congres al partidului, Editura politică, București, 1979.

2. Nicolae Ceaușescu, Raport prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 16—18 decembrie 1982, Editura politică, București, 1982.

3. Nicolae Ceaușescu, Cuvintare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 7—8 octombrie 1982, Edit. politică, Buc., 1982.

4. Nicolae Ceaușescu, Cuvintare la Plenara C.C. al P.C.R. din 23—24 martie 1983, Editura politică, București, 1983.

5. Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 20, Editura politică, București, 1981.

6. Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 22, Editura politică, București, 1982.